

Gabriela Lungeanu

ÎN
CRIMEEA,
PESTE
MARE

București, 2026

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LUNGEANU, GABRIELA

În Crimeea, peste mare / Lungeanu Gabriela. - București : Bifrost,
2026

ISBN 978-630-6514-79-3

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autoarei.

Copyright © 2026

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58, sector 3, București

e-mail: office@bifrost.ro

www.bifrost.ro

ÎN
CRIMEEA,
PESTE
MARE

PREFAȚĂ

Drama unei națiuni prin ochii unei ucrainience

Odată cu revoluția bolșevică din 1917 în Rusia se instaurează regimul bolșevic, un regim care avea să aducă cu el teroare și suferință pentru milioane de oameni.

Gabi Lungeanu aduce în prim-plan drama poporului ucrainean care între anii 1932-1933 trăiește una dintre cele mai mari catastrofe naționale cunoscută sub denumirea de „holomodor” sau „foametea ucraineană” care a condus la moartea a 10 milioane de oameni,

În contextul invaziei rusești din Crimeea din 2014, Anastasia rememorează clipele trăite sub ocupație bolșevică.

„În 1920, veni foametea, oftă doamna, odată cu rechizițiile de produse ordonate de bolșevici...”

„Aerul respira moarte, frica era umbra fiecăruia, șoaptele se prelingeau pe pereții nopților albe când faimoasa "mașină neagră", îngerul morții, intra odată cu întunericul în coșmarul fiecărei ființe, de la copil la bătrân...”

Interacțiunea cu Armata Română în timpul celui de al doilea război mondial a reprezentat o rază de speranță în viața Nadiei (Anastasia), poate prima rază după o perioadă atât de întunecată.

„Românii sunt oameni foarte cumsecade, se poartă foarte bine cu noi...”

Acum îl cunoaște pe Radu, un tânăr ofițer român care se îndrăgostește de ea.

„- Eu pe ucrainianca aceasta o iubesc și pe ea vreau s-o aduc în țară, s-o fac soția mea!”

Povestea de iubire dintre Nadia (Anastasia) și Radu oferă romanului o scurtă notă de lumină în contextul poveștilor întunecate și a destinelor tragice, deoarece ea este spulberată pe moment de intervenția Siguranței.

„Un ofițer de la Siguranță apărură în prag. I-am aruncat o privire mirată... Poate nici pe Radu nu am să-l mai văd niciodată...”

Războiul naște drame, schimbă destine, dar nu poate ucide niciodată speranța că binele va învinge răul, că iubirea va supune ura și că libertatea va lua mereu locul captivității.

Așadar sfârșitul războiului îi va găsi împreună pe cei doi îndrăgostiți -Nadia (Anastasia) și Radu-, căci după *„noaptea rece a începutului de toamnă vine cerul de-a pururea albastru.”*

Romanul se încheie cu versurile din Radu Gyr (un simbol al rezistenței în universul concentraționar românesc creat de regimul stalinist după război):

*„De la Prut până la Don,
prin Crimeea, mai-nainte,
tânăr grâu peste morminte,
ierburi mari peste beton.(...)
Arde rodul proaspăt, pline,*

*Patru zări împărătești.
Grăule din cine crești ?
Iarbă, cine plânge-n tine ?”*

*(De la Prut până la Don, **Radu Gyr**)*

Romanul „*În Crimeea, peste mare*” de Gabi Lungeanu este cât se poate de actual în contextul invaziei ruse în Ucraina, ajutându-ne să înțelegem mai bine suferința poporului ucrainean și barbarismul fără margini al armatei ruse.

Gabi Lungeanu se aliniază cu opera sa altor scriitori din literatura română și cea universală care au abordat subiectul regimurilor totalitare din estul Europei, precum: **Nicolae Steinhardt, Virgil Ieunca, Marin Preda, Aleksandr Isaievici Soljenițin, Anna Politkovskaia** etc.

prof. Ștefan Mazilu

CAPITOLUL I

Copilăria unei deportate ucrainene

*„La Crimeea, peste mare,
Măi dorule, te du cu o sărutare”.
- Cântec*

În acest prea văratic martie, când rămășițele iernii pier sub mângâierea soarelui, urlându-și prelung agonia, iată că Domnul istoriei se va crucifica mai curând pe aceste meleaguri.

- Nu vor accepta ucrainenii cizma rusească, asta niciodată! Îi urăsc prea mult! E posibil să fie război în viitor! Îmi spunea apăsător o mărunțică bătrână cu obrazul supt de suferință, rezemându-se de canatul patului pentru a citi o rugăciune.

- Imposibil! Sunt prea slavi, spusei eu, gândindu-mă la suferințele fraților din Bucovina și Herța care căzuseră victimă unei sinistre farse a istoriei, ocupați silnic de unii, moșteniți la fel de silnic de alții.

- Ucrainenii nu sunt ruși, asta este cea mai mare dezinformare a rușilor, ai să vezi tu că nu se vor lăsa! Îmi replică ea oarecum enervată de remarcă mea.

Praful celor cincisprezece ani nu îngălbenise cerneala, cuvintele ei reveneau pe aripile vremurilor.

Nimic din acea casă nu mă atrăgea mai mult decât privirea neasemuit de blândă a ochilor mari cu sclipiri de abanos, mărginită de valuri de bucle mari ce întregeau într-o lumină diafană un chip imaculat, strălucind a prospețime, desprins parcă dintr-un afiș hollywoodian.

Momentul contemplativ fu întrerupt de un glas ferm, puternic din care străbătea un ușor accent slav.

- De ce te uiți la ea? Uită-te la mine... Ea este urâtă! spuse zâmbind ștrengar o doamnă cu părul scurt cernit lipit de un cap firav, în prelungirea unui trup uscățiv, stăpânit de o paloare intensă ce-i dădea un aer monastic. Aducea atât de puțin cu doamna din tablou.

Îmi spunea aceste cuvinte ori de câte ori mă surprindea în contemplarea adolescenței de pe perete, cu un surâs aristocratic, amintind de bunica poloneză născută într-o familie înstărită, dintr-un sat de lângă Cracovia, pe care Războiul cel Mare o gonise lângă Kiev, în familia ginerelui său, din calea pârjolului.

- Din nenumărate care, îndesate cu bunuri, rămăsese doar unul... bărbatul și feciorul fură înghițiți de ape la trecerea unui pod în 1914”.

- Oksana, când o să se întoarcă tatăl tău? O întreba neconținut bătrâna pe mama săptămâni în șir și atât i se împietrise în suflet speranța reîntoarcerii, încât nici măcar adevărul nu ar fi putut să-i zădărnicească credința că, într-o noapte cei pe care îi iubea atât de mult îi vor bate în geam.

Găsea însă suficientă putere s-o încurajeze pe mama, admonestând-o când voi să piardă pe cel de-ai doilea copil.

- Este mare păcat în fața lui Dumnezeu Oksana! Și Oksana ascultă, cu sufletul fremătând de durere că avea să nască un copil orfan... o grijă în plus, pe lângă Olek, băiețelul de cinci ani care se juca tăcut sub ploaia cireșilor în floare. Se împlineau trei luni de când împreună cu un argat și un car de grâne a trecut poarta unei închisori din Kiev pentru a-și vedea soțul.

Picături mărunte de ploaie loveau încet geamurile camerei în care doar vocea bătrânei cobora și se ridica în același timp cu pâlâitul veiozei prinse de capătul patului.

Când aștern aceste rânduri, privirea îmi este atrasă de un castel... castelul din tablou, intens luminat, de tufe verzi străjuit. Erau castele în tablourile apartamentului – iar pe peretele dinspre patul meu – la flacăra focului, o focoasă țigancă cu nurii dezveliți dansând frenetic întru încântarea șatrei și zâmbetul lunii.

- Ce mai țigancă! exclamai eu, iar doamna adăugă: Ce dar al ghicitului au!

O dată, intră una în grădina noastră și zise mamei :

- Doamnă, dă-mi o găină și îți citesc. Mama, însă, o rugă să plece. Ea insistă. Mama repetă și ea:

- Lasă-mă femeie, pleacă o dată! dar țigancă nu se lasă. Se opri în fața mamei și spuse:

- Of, ce tânără și frumoasă și ce tânără văduvă ai să fii!

Mama se opri siderată în prag: Femeie, pleacă odată!

- Nici săracă, nici bogată nu ești! Dar vei trăi ziua să nu ai ce pune sub cap, zise țigancă.

Nu mai spune! Ieși o dată cu prostiile tale cu tot, că de nu, dau drumul la câine! țipă mama la ea.

Tocmai atunci intrai eu pe poartă sărind șotronul.

- Vino, la lele, să-ți citească zână mică, mă îmbie țiganca cu fuste multicolore și păr de abanos ce-i acoperea pieptul lat.

- Anastasio , treci în casă imediat! spuse mama cu voce severă. Dar nu avea cu cine vorbi. Eu țop, țop, mă furișai după fusta țigăncii, care se uita lung la mine.

- Fata asta se va mărita cu un bărbat din altă țară și va pleca departe de tine!

Cred că nu am văzut-o niciodată mai furioasă pe mama, ca atunci.

Dar țiganca se rugă:

- Doamnă, dă-mi, rogu-te, o găină că-mi mor copchii de foame!

- Eu nu pot prinde, dacă poți prinde una, a ta să fie, numai dispari din curtea asta, piază rea!

De îndată se înfipse mâna țigăncii într-o zburătoare pe care o îndesă în sac, dispărând apoi pe drumul pe care apăruse.

Mama nici nu se gândi să ia în seamă acele vorbe. Țigancă nebună și obraznică! repeta neconținut și multă vreme nu vru nici măcar să-și amintească.

Haosul domnea peste Ucraina în 1919. Îndată ce germanii și-au evacuat trupele, guvernul marionetă s-a prăbușit iar țara era divizată între naționaliștii lui Semion Petliura în Kiev și comuniștii proruși la Harkov – dar cea mai mare parte a țării era împărțită între șefii bandelor locale care jefuiau și omorau evreii – în vara lui 1919 armatele lui Demkov au ocupat cea mai mare parte a Ucrainei, dar controlul bolșevicilor asupra centrului Rusiei, cu vastele sale resurse umane si militare, existența unui comandant unic au dus la

înfrângerea Albilor – comunismul s-a instaurat treptat și în Ucraina, noul regim divizându-se în două facțiuni rivale: una locală a Moscovei și una autonomistă.

Dar Lenin avea o înclinație bolnăvicioasă pentru teroare, îndemnul lui repetat era „Spânzurați” și Împușcați, legea fusese desființată din 1917 și înlocuită cu conștiința revoluționară. În decursul anului 1920, CEKA a trecut la arestări și execuții pe scară largă în Ucraina. La Lukianov din Kiev, te chema la cancelaria închisorii și semnai într-un registru, nu se usca cerneala că imediat la dreapta se adăuga: cutare a luat la cunoștință sentința.... Odată ce ieșeau din celulă, agentul CEKA cu un rânjet ușor disimulat îți anunța sentința: te dezbrăcai de hainele mizeriei și erai împins afară. Atunci nervii cedau, prima instinctul de conservare, unii hohoteau de plâns, alții urlau sau îngroziți cereau să fie lăsați să-și ia rămas bun și nefiind altcineva de față îi îmbrățișau și sărutau chiar pe călăii lor. Preoților ridicați peste noapte din Basarabia li se spunea, la obiecția acestora că unul sau altul lucru le trebuie, ”lasă, acolo unde vei merge, nu-ți va trebui!” În cel mai bun caz, se trezeau aruncați ca vitele în trenurile morții ce goneau spre lagărele de muncă din Siberia, dar cei mai mult schingiuiți, torturați cumplit, erau executați pe loc, de multe ori la instigarea agenților bolșevici din rândul minorităților, mai ales evrei comuniști. 330.000 basarabeni - uciși în prima ocupație sovietică, în 1940, 1.175.000 în a doua ocupație sovietică, după 23 august 1944. Orchestra Simfonică a Basarabiei este ridicată pe 3 Iulie 1940 din gara Chișinău la întoarcerea din turneu, dusă lângă Orhei și împușcată în Valea Morii, alții, după torturi cumplite, au fost aruncați în gropile

de la Consulatul Italian, Palatul Metropolitan, Facultatea de Teologie din Chișinău. Printre ei: studenți, elevi, preoți, ceferiști.

- Tatăl meu avusese noroc atunci – era la o altă închisoare – spuse bătrâna, căreia i se împietrise un zâmbet trist pe chipul sleit de durere.

Proviziile îl înduplecară pe funcționar, care le dădu o cameră separată. Nu se știa cât va mai sta acolo. Mama stătu o săptămână, dar de atunci nu mai află nimic, nu mai venea nici o scrisoare, nici un semn de nicăieri.

Oksana avea să privească la cerul mat încă multe luni până în noaptea când îi veni sorocul să nască. Viscolul cumplit spulbera zăpada în valuri fine ce se pierdeau în cerul sticlos sub care visa adormită întinderea înghețată.

Urletul vântului, scârțâitul puternic al canaturilor disipa durerea înăbușită a facerii. Din casa în care nu lumina bradul de Crăciun se auzi primul scâncet. Bunica pregăti în grabă baia purificatoare.

În ochii gazdei ardea bucuria lăuntrică, lacrimi i se prelinsă pe obraz când rosti cu evlavie cuvântul „tata”.

În noaptea fără stele, cineva bătu cu putere în geam.

Nu pot să descriu bucuria și ce botez am avut eu ca s-a întors tata – rosti ea – Petrecerea a durat o săptămână.

- Anastasia sau Nadia? am întrebat-o eu într-o zi.

- Anastasia am fost până când am fugit în Rusia, acolo era un nume tabu, doar acasă mă mai strigau așa, pentru toți ceilalți eram Nadia.

Imaginea satului în mijlocul câmpiei cu nuferii alunecând pe lac îi răscolea amintirile.

- În spatele casei noastre curgea un râu și eu eram acolo cât ținea ziua, prinzând mormoloci sau lipitori. Într-o zi, m-am urcat în podul grajdului și neputând coborî am rămas acolo până seara când m-a găsit fratele meu, după ce toată familia și vecinii mă căutaseră în disperare, îmi zise doamna schițând un zâmbet ștrengar.

Aerul primăvărativ pătrundea prin fereastra larg deschisă. Umbrele copacilor dansau în noaptea adâncă și rece, crâmpie de lumină aruncate de triunghiul de sticlă de la capătul patului jucau în întâmpinarea lor pe broderia perdelei.

În 1920, veni foametea, oftă doamna, odată cu rechizițiile de produse ordonate de bolșevici.

Stalin începuse revoluția industrială și de aceea se decise sa exporte cereale. Dar cum recoltele, devastate de secete și așa de-abia ajungeau pentru hrănirea familiilor și cultura din anul următor, iar confiscarea lor însemna condamnarea la moarte, țăranii opuneau rezistență. Colectivizarea era calea sigură spre hambare rusești pline. Țărani cu pământ deveneau ținte ale denunțului celor săraci sau muncitorilor agricoli și sub acuza de exploatare, erau deportați.

Tatăl a fost primul din sat care a dat pământul la colectiv, tot pământul, cu carul și uneltele – știa bine ce înseamnă teroarea stalinistă și s-a gândit la noi, la copii.

Și așa fuseseră trei mari perioade de foamete, între 1921 și 1928. În 1930 toți colhoznicii fură obligați să ducă grânele la stat, totul până la ultima grăunță fu luat din ordinul lui Stalin, fură măturate și hambarele pentru ca nimic să nu mai rămână.

Și nu a fost de ajuns. Trei ani nu căzu picătură de ploaie.

Oamenii începură a fugi care încotro vedea cu ochii. Dacă la sfârșitul anilor 20, țăranii fugeau la orașe, în locul lor venind ruși, la începutul anilor 30 fugeau în Rusia sau în oriunde altă parte. Pentru a-i împiedica să părăsească satele înfometate, a fost introdus un sistem de pașapoarte care excludea țăranii.

În semiîntinericul camerei, în ochii doamnei mocneau crâmpoșe de lumină.

- Tata fugi noaptea... Peste o săptămână abia ajunse la ruși. Peste altă săptămână a venit nașul de ne-a luat și pe noi, tot noaptea.

Bolșevicii ne otrăviseră câinele ca să poată fura totul din gospodărie. Mai aveam doi iepuri pe care mama îi ținea închiși în casă și-i păzeam ca pe ochii din cap, căci altă hrană nu puteam lua pe drum.

În noaptea când se închise ușa casei, mama văzu cât poți cuprinde dintr-o casă, în doar două sacoșe și cât de greu este să pleci străin în noapte, fără a avea cea mai mică certitudine că vreodată îți va fi dat să te întorci la tot ceea ce ai agonisit o viață și la tot ce strămoșii tăi au lăsat la trecerea prin această lume.

Ce lung era în noapte drumul până la gară!

Erau sute, mii de oameni dormind de săptămâni pe saci sau pe piatră pentru a lua un bilet, forfotind în tăcerea nopții, înfomețați, cu durerea plecării și groaza viitorului otrăvind-le sângele pulsând în venele obosite de grelele bagaje în care fiecare își îngropase amintirile.

DESPRE AUTOARE

Născută la 3 mai 1978, la Sinaia, Gabriela Lungeanu este absolventă a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Litere, Istorie și Jurnalistică, specializarea engleză–franceză. A urmat studii postuniversitare de specializare în relații internaționale în cadrul Facultății de Drept a APAIC. Este doctor în istorie contemporană a Facultății de Istorie, Universitatea București.

Autoarea a obținut numeroase premii literare la concursuri naționale, începând din anul 2000. Printre ele se numără premiile acordate la concursurile și festivalurile naționale de creație literară „Liviu Rebreanu” (2000), „Mihai Eminescu” (2006), „Ion Creangă” (2011, 2024), „Ioan Slavici” (2014), „Vasile Voiculescu” (2023), „Nicolae Velea” (2024, 2025) și „Festivalul de Arte” (2025). Prozele premiate au fost reunite în volumul de proză scurtă „Macii din Kibbutzul Be'eri”, publicat în 2026 la Editura Hoffman.

A debutat editorial în 2009, la Editura Lumen din Iași, cu volumul „Ultimul vapor spre San Michele”. Romanul „În Crimeea, peste mare” (Editura Cervantes, 2023) a fost distins cu Premiul al II-lea, în 2014, la secțiunea roman a Concursului Național de Proză și Eseu „Ioan Slavici”, organizat de revista Tribuna din Cluj, precum și cu Premiul Național pentru Publicistică, în 2023, la Concursul Național de Creație Literară „Vasile Voiculescu”.

De-a lungul timpului, autoarea a publicat în revistele Cervantes, Actualitatea literară și Revista ISPRI a Academiei Române.

CUPRINS

<i>Prefață</i>	7
CAPITOLUL I	
<i>Copilăria unei deportate ucrainene</i>	11
CAPITOLUL II	
<i>Salvarea: Spitalul 7 românesc de campanie din Simferopol</i>	37
CAPITOLUL III	
<i>În Familie, la Botoșani</i>	64
CAPITOLUL IV	
<i>Jocul aparențelor</i>	83

